

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 4.2. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam.

40. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy óra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy óra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Péntek, július 12.

Uj ágyuk — Uj terhek.

Alig néhány éve, hogy a delegációk több száz millió koronát megszavaztak a hadsereg felszerelésére, tüzérségünk modern, új ágyukkal való ellátására és egyéb elhalasztatlan katonai szükségletekre. Nehéz szívvel bár, de bele kellett törődni a súlyos terhek viselésébe, mert mindenki belátta, hogy a nemzetközi politikai konstelláció milyen veszterhes, mert alig mult el akkor néhány hónapja annak, hogy egy európai háború veszélyétől megmeneküljünk, a mely még abban az esetben is, ha a legszerencsésebb kimenetelű lett volna, óriási katasztrófát idézett volna elő. A köztudat az volt, hogy úgy, mint akkor, a katasztrófát első sorban csak hadseregünk ereje hárította el, a békét a jövőben sem képes más biztosítani, mint a modern haditechnika minden vívmányával ellátott, jól felszerelt és minden tekintetben megbízható haderő.

A két évvel ezelőtt megszavazott nagy rendkívüli hitelnek legnagyobb része a tüzérség új felszerelésére szolgált, új lövegeket állítottak fel, új ágyukat, új tarackokat szereztek be. A különböző kísérletek folytán már akkor eltérő véleményeket lehetett hallani az új ágyuk és tarackok anyagára vonatkozólag. Már akkor voltak szakemberek, kik az addig kitűnően bevált acélbronz helyett a nagyobb ellentálló képességgel bíró nikkelacél ajánlották az új ágyuk részére. A Skoda-művekkal, a szomszédos diósgyőri vasgyárral és a wlkovici acélművekkel való akkori tárgyalások legjobb bizonyítékai annak, hogy egyideig acél- és nikkelacél állott előtérben. Azonban szjre mégis az acélbronz mellett döntöttek és rengeteg milliók árán készítették sürgősen ebből az anyagból az új ágyukat, az új tarackokat.

Nem lehet mást feltételezni, mint hogy akkor, mikor a bronzágyuknak az acélágyuk felett előnyt adtak, az illetékes szakkörök a tüzetes próbák és egyéb kétségtelenül bizonyító okok alapján döntöttek a bronz mellett és úgy a hadvezetőség, mint a közvélemény meg volt győződve arról, hogy az óriási áldozatok ellenében,

melyet az elviselhetetlenségig megadóztatott népek hoztak, legalább nyugodtan alhatunk, abban a tudatban, hogy minden modern hadseregünk első szüksége, tüzérségünk felszerelése bármely idegen állammal kiállja a versenyt. És ime, most alig két évvel azután, mikor az új bronzágyukkal és tarackokkal felszerelendő új tüzérségi formációk még nincsenek is teljesen felállítva, Auffenberg hadügyminiszter azzal áll elő, hogy az új ágyuk nem érnek semmit, hogy a bronzágyuk nem váltak be, hogy el kell dobni őket az ócska vas közé és új kétszázötven milliót kér, melynek legnagyobb része még újabb, most már nikkelacélból készítenő ágyukra, mozsarakra és tarackokra kell!

Igaz, hogy a technika feltartóztatlanul halad; alig van nap, melyen ne olvasnánk valamely nagy horderejű találmányról és minden állam siet az új találmányokat első sorban védelme megerősítésére kihasználni. E tekintetben a mi monarchiánk sem maradhat vissza, kénytelen a többi nagyhatalmakkal a versenyt felvenni, ha azt akarjuk, hogy hadseregünk, a nagy világversenyben önállóságunknak és nagyhatalmi állásunknak ez az egyedüli biztosítéka, egyenértékű legyen a többi nagyhatalmakéval. És ha valamely korszakalkotó találmányról van szó, kénytelenek vagyunk rá áldozni, bármennyire újabb terhekkal is jár az.

De a jelen esetben nem mondhatjuk, hogy új, korszakalkotó találmányról volna szó. Már két évvel ezelőtt tudták, hogy a tüzérséget minden más állam acélágyukkal szerelte fel, nálunk is voltak tekintélyek, kik azt követelték. És mégis megszámlálhatatlan milliókat kellett kidobni más anyagra. Ki viseli ezért a felelősséget? Van-e egyáltalán mód arra, hogy azokat, kik két év előtt a most hasznavehetetlennek deklarált bronz mellett döntöttek, megfélemlen felelősségre lehessen vonni? Hogy néhány generálist esetleg nyugdíjba küldenek, az csak nem lehet elégtétel a nép számára azokért a milliókért, melyeket a katonai

molochnak kellett áldozni. Még tovább megyünk. Minthogy nem lehet feltételezni, hogy azok, akik két évvel ezelőtt a bronz mellett döntöttek, azt rosszhiszeműleg tették volna, épügy lehetséges, hogy a nikkelacél most felülkerekedett barátaí jóhiszeműleg tévednek.

Hátha a most követelt új milliók befektetéséről rövid idő múlva megint ki fog sülni, hogy hiábavaló kiadás volt? Hogy ezekkel az áldozatokkal sem értük el a kitűzött célt, hogy ezekkel sem szereztük meg tüzérségünk fölényét vagy legalább egyenértékűségét más hatalmak tüzérségével szemben? Akkor megint néhány generálist küldünk nyugdíjba és megint előről kezdjük a milliók kipróbálását.

Ez olyan játék, amelyet folytatni nem lehet. Népünk teherviselése tekintetében elértünk ahhoz a határhoz, melyen túl már csak az összeroskadás következhet. Elértünk adóközpességünk ama határához, melynek túllépése az amugy is súlyos válságban vergődő gazdasági életünk teljes csődjéhez vezet. Hiábavaló a hadseregnek új ágyukkal, a modern technika minden vívmányával való felszerelése, ha egy agyonnyomort, kiéhezett, elszegényedett és közbösségig elégedetlen nép nem képes a hadseregnek azt az erkölcsi erőt megadni, mely nélkül annak legjobb felszerelése is csak élettelen, hasznavehetetlen anyagnak fog bizonyulni.

Ezt jól gondolják meg vezető férfaink, bármily magasan állóknak is képzelik magukat a dolgozó népek felett.

Megbukik a kormány.

Ki mint vet, úgy arat.

Két napig tartó komédia, azután a ripacsoknál megszokott görög-tűz az akció végén; ez jellemzi a Lukács-kormány bécsi tárgyalásait. Csakhogy a komédia ez alkalommal tragikusan nevetséges és a görög-tűz olyan jeleneteket és pózokat világít meg, amelyek mögött a bukás sötét szelleme lebeg.

A két napig tartó közös miniszteri tanácskozás végén a közös külügyminiszterium azt a kommunikét adta ki, hogy az 1913. évi költségvetés a Schönaich-féle megállapodások keretein belül fog mozogni. Más szóval ez annyit jelentett, hogy a közös miniszteri értekezlet elvetette a hadügyminiszternek azt az előterjesztését, amely új ágyuk beszerzésére 250 millió rendkívüli hitelt kért és ebből 50 milliót akart az 1913. év iközös költségvetésbe beállítani.

A magyar kormány Auffenberg közös hadügyminiszternek ezt a kudarcát sietett a maga javára elkönyvelni s világgá kürtölte, hogy a hadvezetőség proppozícióját egyedül a magyar kormány erélyes állásfoglalása miatt vetették vissza.

A közös hadvezetőség, — hirdeti a kormány — meghajolt ennyi érv előtt és elállott követelésétől.

A valóság azonban másként áll. A valóságban nem a magyar kormány férfias fellépésének tulajdonítható a követelések visszautasítása, hanem a magyar kormány tehetetlenségének, amely könyörgőve kérte a közös vezetőséget, hogy ez alkalommal álljon el követelésétől, mert azok teljesítése esetén egy percig nem maradhatna meg helyén, a magyar nemzet közvéleménye mint a pelyhet elsöpörné helyéről. Minthogy pedig a bécsi körök az amugy is nehéz helyzetet nem akarták most a kormánybukással még súlyosabbá tenni, engedtek a magyar kormány könyörgésének és az ágyubeszerzési követeléseiket későbbre halasztották.

A Lukács-kormány helyzete tehát a hadvezetőség kipattant terve miatt legkevésbé sem mondható rózsásnak. Kettős dilemma előtt áll a kormány. Vagy teljesíti a közös hadvezetőség követelését, vagy nem. Ha teljesíti, a legrövidebb idő alatt elsőpr i helyéről a nemzet fölháborodása, amely máris érezhető, ha pedig nem teljesíti, megbuktatja őt a közös hadvezetőség, amely ragaszkodik tervéhez és azt keresztül is viszi.

Ma még e dilemma között lebeg a kormány és keresi a kibuvót, rövidesen azonban szint kell vallania s ekkor feltétlenül buknia kell.

A görögtűzes diadal tehát nagyon rövid ideig fog tartani s átcsap a másik végletbe, a diadal piros tűze halotti fénygyé változik.

A szentesített törvények

Mit hoz a jövő?

A hivatalos lap már bejelentette a szomorú tényt, hogy a király Ischlben az összes katonai javaslatokat szentesítette. Hogy tehát a javaslatok törvényerőre emelkedjenek, nem marad egyéb hátra, mint hogy az Országos Törvénytárban kihirdettesse. Pár nap múlva ez is meg fog történni. Es azután? ... Csak engedelmességek lehet annak a törvénynek, mely az erőszakosság talajából burjánzott ki s amelyet rut törvénytípusok érleltek természetesen. Csak engedelmességek lehet ennek a törvénynek, amely a parlamentáriszmus romjain nőtt alkotmányunk megrontó dudvájává, csak engedelmességek lehet ennek a törvénynek, mert a ki szembe merne vele helyezkedni, azt ugyanazok a szuronyok spékelnék fel, amelyek védelme alatt ezt a féregtörvényt megalkották.

Mi, akik annyira ismerjük fonák közjogi helyzetünket s minden derekas bátorsággal küzdöttünk jogaink csorbítása ellen; mi, akik az évtizedes küzdelmek alatt mindig előljártunk ott, ahol a 48-as törvények szentségének veszélyeztetését láttuk; mi, a függetlenségi elvek harcosai egy percig sem ártattuk magunkat azzal a hóbortos reménnyel, hogy ez a szentesítés nem fog megtörténni. Biztos tudásunkon csak egy fájó, rezignált érzés ragadt át, — annak érzése, hogy majd a szentesítés után reményünk utolsó sugarais elenyészik, az a sugár, amely itt-ott a trón felől ragyogott felénk halvány villanással, az a reménysugár, amelyet a magyar király, a nemzet atyjának irántunk táplált szeretetébe vetettünk.

Vessenek magukra azok a szentesítés kiforszozásával a szenvedélyek lángoló tüzebe belevonták a király sérthetetlen személyét is és lehetővé tették azt, hogy a háborgó politikai mozgalmak közepette a népgyűlések körülrajongott szónokai kritika tárgyává tehessék a koronás uralkodónak az elhatározását, a melyet eddig csak bölcs igazságszeretet és jóságos előrelátás jellemezett.

Ki fogja a szentesítés után utját állhatni annak, hogy a felingerült tömegek a jövőben még fokozottabb mértékben ne éltsék a

köztársaságot, ha a királyság hatalma nem tudja megvédeni a gonosz tanácsadók lelketlensége ellen? Ki fogja utját állni annak a rohanó ártnak, amely feltartóztatlan erővel száguld végig az egész világon és elsöpr i útjában azokat a könnyelműeket, — akik törékeny szuronyaikra támaszkodva, azt hiszik, hogy elég erősek megállítani a népakarat hatalmas folyamát?

Kár volt az a szentesítés mindaddig, amíg az in integrum restituciót meg nem kísérelték. A felizgatott kedélyeket kár volt még jobban felizgatni és valóban nem volt dinasztikus érdek olyan ütökártyát kijátszani, amely csak mások és nem a mi veszteségünket okozhatják. Kár volt olyan törvényt szentesíteni, mely egy más törvény romjain készült, mert könnyen ezt a gondolatot szülheti:

— Miért engedelmességek én az új törvénynek, ha mások nem respektálták a régit?!

A munkás-biztosítás.

Megszűnt a két százalékos betegsegélyezési járulék kedvezménye.

Az 1907. évi XIX. törvénycikk 25. §-ának bekezdése olyképpen intézkedik, hogy a törvény életbeléptetésétől, vagyis az 1907. évi július hó 1-től számított öt éven belül azok a munkaadók, kik üzemükben ötnél több munkást rendszerint nem alkalmaznak, az átlagos napibérek két százaléknál magasabb betegsegélyezési járulékkal meg nem terhelhetők.

A törvénynek ez a kedvezményes intézkedése folyó évi július hó 1-ével hatályát veszítette, miután az említett törvényszakaszban biztosított öt évi időtartam folyó évi július hó 1-ével kezdődőleg, tehát az eddig 2 százalékos betegsegélyezési járulékot fizető munkaadók is az országos munkásbetegsegélyező pénztár 1910. évi december hó 16—18-án tartott közgyűlésének a m. kir. állami munkásbiztosító hivatal által jóváhagyott határozata szerint megállapított 3 százalékos betegsegélyezési járulékot tartoznak fizetni.

A kerületi munkásbiztosító pénztár tehát folyó évi július hó 1-étől kezdődőleg tekintet nélkül arra,

hogy valamely munkaadó üzemében rendszerint ötnél több vagy kevesebb alkalmazottat foglalkoztat, az alábbi táblázatban feltüntetett betegsegélyezési járulékot fogja kiróni, a jelenleg még fennálló 2 százalékos járulék-befizetési rendszer hatályon kívül helyezésével:

A 3 százalékos járulékkulcs szerint fizetendő az I. napibérosztályban hetenkint 22 fillér, II.-ban 32 fillér, III.-ban 54 fillér, IV.-ben 74 fillér, V.-ben 96 fillér, VI.-ban 1 kor. 16 fill., VII.-ben 1 kor. 38 fill., VIII.-ban 1 kor. 58 fillér.

A gazdasági gépeknél alkalmazottak biztosítása.

A mások részére vállalkozásszerűleg dolgozó gazdasági géptulajdonosok munkásai betegség esetére, míg a vizsgázott gépész betegség és baleset esetére az országos munkásbetegsegélyező és balesetbiztosító pénztárnál (vagyis ennek helyi szerveit képező illetékes kerületi munkásbiztosító pénztárnál) ezentul is biztosítandók.

Azok a gazdasági géptulajdonosok ugyanis, kik leginkább — ha nem is kizárólag — mások részére dolgoznak gépekkel, foglalkozásuknál fogva az ipartörvény alá esnek. A kereskedelemügyi miniszter ezt ismételt kimondotta. A vonatkozó számos határozat közül e helyütt a következőket idézzük: «Azok az egyének, kik cséplőgépet leginkább — ha nem is kizárólag — abból a célból tartanak, hogy azzal főképen mások terményét pénzért vagy természetben adandó részért kicsépljék, tehát akik a csépléssel iparszerűleg foglalkoznak, iparigazolvány kötelezettek...» Minthogy pedig az 1907. XIX. t.-c. kimondja, hogy betegség esetére való biztosítási kötelezettségek alá esnek azok a személyek, kik valamely az ipartörvény alá eső foglalkozásnál napi 8 koronát meg nem haladó bérral vannak alkalmazva, s mivel az 1912 VIII. t.-c. csakis az 1907: XIX. t.-c. 3. §-ának utolsó előtti bekezdését, vagyis csupán a gazdasági gépeknél alkalmazottak balesetbiztosítására vonatkozó rendelkezését módosítja, el- lenben egyáltalán nem érinti az 1907. XIX. t.-c. 1. §-át, kétségtelen, hogy a csépléssel iparszerűleg foglalkozó munkaadó által alkalmazott munkások betegség esetére való biztosítási kötelezettség alá esnek.

Vizet! Vizet!

Lesz-e vizünk a vízvezetékben?

A köntösgáti kutakról.

Viz, viz, te drága, megbecsülhetetlen folyadék, amiért úgy epedünk mindnyájan, mi, a poros Debreczen szomjuhozó lakosai: — te vagy a mi leghőbb óhajunk, legforróbb kívánságunk. Vizet, vizet! — ezt halljuk kiabálni minden tikkadt torokból hangosan, vagy hangtalanul, amikor Debreczen utcáin afrikai hévvel izzik a nap, vagy amikor számunt te- reget a porhélból felénk a kőszaszél. Viz, te drága folyadék, hogyan

epedünk érte! De, úgy látszik, hogy te csalfa vagy; hiába hívunk, várunk epedve, hiába furrat milliókat a földbe te érte a bölcs magisztrátus, te nem akarsz megjelenni. Következős és állhatatos vagy. Vízvezetékünk már van, de itt lebeg fejünk felett a nagy kérdés: lesz-e vizünk?

Ugy látszik, hogy gyűlöli bennünket a víz-isten. Megakart tisztítani áldásaitól. Lám, lám: komoly, tudós bácsik állapították meg, hogy a köntösgáti kutak jók. El fogják látni vízzel Debreczen városát. És ime! Még szükség se volt rájuk, még egy üditő csöppecskét sem juttattak minékünk, a vizért epedőknek: — és már is kezdenek kiapadni. A kutak már most mondják fel a szolgálatot. Kut van, de víz nincs. Kutak vannak, de vajjon lesz-e bennük víz? Szomorú kérdésként lebeg ez a probléma előttünk. Töprenghetünk rajta annyit, amennyit csak akarunk, a szomorú valóság mégis csak az, hogy a köntösgáti kutak közül egynéhány még használatba vétele előtt — használhatatlannak bizonyult...

Vilmos császár a németek vigéce.

A német császár a világ legnagyobb hadserege felett rendelkezik. Úra és parancsolója ennek a rengeteg fegyveres erőnek, melyet az európai köztudat el sem tud választani a német császár markóns egyéniségétől. Ha Európa a német hadereről beszél, a német császárt látja maga előtt. Őt látjuk, őt halljuk mindenütt, és ő személye annyira homloktérben áll itt is, amott is, hogy a német história jelenkori napjai szinte individualizálódnak a császár személyében.

Ez így volt már harmadfél évtizeddel ezelőtt s azóta a róla kialakult fogalmak nemcsak hogy nem koptak el, de egyre nőttek s naponta friss tartalommal gazdagodtak. Harmadfél évtizeddel ezelőtt csak az imperátort, az erős akaratú uralkodót és kormányzót láttuk benne, aki elzavarta Bismarckot, hogy a maga kedvére intézze a birodalom ügyeit. Azóta sokat tanult; belátta, hogy nemcsak a nagypolitika, de az apró ipari és kereskedelmi ügyletek is megérdemlik, hogy foglalkozzunk velük s értékesítsük a birodalom, a vagy a magunk javára. S ha valamikor a nagypolitikával terelte magára a kultúrnépek figyelmét, most aprólékos lim-lomokkal foglalja le Európa érdeklődését. Mindig talál valami újat a világ és a saját maga szórakoztatására. Pár nappal ezelőtt levelet írt a stockholmi olimpiaszbizottságának, amelyben azt kérte, — hogy a bizottság az 1916-iki olimpiai játékok dolgában döntsön Berlin javára. Természetes, hogy a bizottság figyelembe vette a levelet s az 1916-iki játékok székhelyéül Berlint állapította meg. Hol akad még egy uralkodó, akinek figyelme ilyesmire is kiterjeszkedik? Melyik uralkodó taksálja annyira az olimpiai játékokat, azok anyagi és erkölcsi eredményét, hogy a maga isteni megközelíthetlenségével összeegyeztesse az efféle lépéseket? Azt kell hinnünk, hogy II. Vilmos ama kevesek kö-

NESTLÉ
az egészséges gyermeklisztje
és a beteg gyermek a gyomorhajsok régdó bevált tápláléka
Még a hányástól, hasmenéstől, bélhurttól és elhárítja ezeket.
A legjobb alpesi tejet tartalmazza
Ára 1 kor. 80 fill., minden gyógyszerertán és drogeriában kapható.

zül való, akik tudatában vannak a maguk igazi értékének s épen ezért tudják, hogy azoknak, akik ily magasan állanak, még az sem árthat, ha néha olyat cselekszenek, ami jobban közelíti meg a polgári nívót, mint a fejedelmi előkelőséget. Hogy mennyire nem félti a maga presztízst a köznap cselekedetektől sem, annak legjobb bizonyítéka, hogy porcellán-gyárának, továbbá gazdasági termékeinek ő a legbuzgóbb ügynöke. Egy pesti gyáros röstelne az ebédre meghívott vendégeknél a maga gyári termékeiből kínálni. Mert a gyáros — csak gyáros, aki pedig csak gyáros, az érzi, hogy nem szabad olyat cseleksznie, ami lerombolná a választófalakat közte és az ügynöke közt s ami talán oly közel hozná őt az ügynökéhez, hogy az avatatlanok összecserélnék őt a saját ügynökével. Egy gyáros nem teheti ki magát ilyen veszedelemnek. Úgy-nyók csak fejedelem lehet, mert róla tudják, hogy fejedelem, tehát egy pillanatra sem nézik ügynöknek.

A közönséges polgári életben is tapasztaljuk, hogy a jól kiöltözött, ékszerrelkelt fejdíszített ügynök könnyebben hódítja meg az embereket, mint az ütött-kopott, siralmas külsejű vigéc. És ezért hisszük, hogy a német császár porcellánjai előbb-utóbb meghódítják a világot.

Amerikában elfogott postásikkasztók.

Tegnap délelőtt szenzációs, bizalmas jellegű táviratot kapott a szatmári királyi ügyészség az igazságügyminiszteriumból. A táviratot eredetileg a philadelphiai rendőrfőnökség adta fel, amelyben tudatta, hogy az amerikai konzulátus intézkedéseire ott a július ötödikén megérkezett Princz Oszkár nevű kirándulási hajó utasai között elfogták Szamosy Ernőné turtarebesi postamesterét és férjét. A postamesterő tudvalevőleg azzal van vádolva, hogy Turtarebesről 1966 korona 50 lillér hivatalos pénzsikkasztása után megszökött. A sikkasztó postamesterő a férjével együtt beszállították a philadelphiai rendőrség fogdájaiba s ott tartják mindaddig, amíg a miniszterium nem intézkedik hazaszállításuk iránt.

Alighogy megérkezett a szatmári királyi ügyészségre a philadelphiai rendőrfőnök távirata, az igazságügyminiszterium egy újabb bizalmas táviratot küldött.

Ebben a táviratban az volt, hogy a newyorki rendőrség razzia alkalmával egy Teleky Antal nevű szatmármegyei kivándorló lakásán egy gyanús embert tartóztatott le, aki Ersekujvári Géza vámtalusi illetőségűnek mondja magát.

A királyi ügyészség az igazságügyminiszteriumba sürgős választ küldött, amelyben tudatja, hogy Ersekujvári Géza tényleg vámtalusi illetőségű, ott több évig postamester volt s ezelőtt néhány hónappal több ezer korona hivatalos pénzsikkasztása után megszökött. Ersekujvári ellen körözlevél is van kiadva.

Nagyon valószínű, hogy az igazságügyi miniszteriumban intézkedni fognak a sikkasztó vámtalusi postamester hazaszállítására iránt.

Rendkívüli Meggyilkolt közgyűlés előtt. földbirtokosnő

A városi tanács előterjesztése az új nagy kölcsönről.

A város rendkívüli közgyűlésén óriási horderejű ügy kerül a napirendre: a városi tanács előterjesztése az új nagykölcsönről. Debreczen város fejlődése valósággal szemkápráztató gyorsasággal történik. Ami eddig csak álom volt, az a megvalósulás küszöbén van: Nagy-Debreczen kezd kialakulni. Hatalmas pénzadózatába került és fog kerülni ez a fejlődés Debreczen városának. Ez természetes is. Nagy dolgokat nem lehet semmiből csinálni. De nem is ez a fontos. Hadd legyen Debreczennek akár 100 millós kölcsöne is, csak hogy ez a százmillió azután igazi céljaira és nagy rendeltetésére használtassék fel célszerűen, takarékosan és okosan. Mert csak így alapozhatjuk meg Debreczen nagyvárossá való fejlődését.

Mi is igazat adunk a tanács előterjesztésében foglaltaknak:

«Összeállítottuk azon szükségleteket, amelyek immár sürgősen megoldásra várnak és amelyek megvalósítása elől városunk egészségesebb fejlődése és nagyarányokban megindult előrehaladásának kockázatát nélkül kitérni nem lehet.

Kétségkívül igen nagy az az összeg, amelyre városunknak szüksége van és amelynek felvétele iránt előterjesztést teszünk.

Nem akartunk azonban csupán a legsürgősebb szükségletek felsorolására szorítkozni, hanem előrelátással felölelni kívántuk mindazokat, amelyeknek megvalósítása városunknak nagygyűző és modernné tétele céljából feltétlenül szükséges. Azt hisszük, az alábbiakban (a nagykölcsön hovatfordítása) perspektíváját adtuk a jövő Debreczennek, melynek kialakítása a Törvényhatósági Bizottság minden tagjának és hisszük, hogy a város minden polgárának hő óhajta.

Még egyszer: a fontos az, hogy a nagykölcsön célszerűen, takarékosan és okosan használtassék fel. Magát a kölcsön felvételét, mivel szükség van rá, csak helyeselni tudjuk annak az elvnek a szem előtt tartásával, hogy addig nyújtózkodj, ameddig a takarod ér. A városra sem lehet nagyobb terhet róni, mint a milyent elbir. De még a legnagyobb megterhelhetést is szívesen viseljük, ha tudjuk, hogy a kiizzadt adófilléreink nemes és nagy célt szolgálnak.

A városnak gondoskodnia kell tehát a fokozottabb ellenőrzésről, hogy az új kölcsön ne legyen aztán a Csáky szalmája. Ezzel a megnyugtató tudattal bátran belemehet a város az új nagykölcsön felvételébe.

Meggyilkolt földbirtokosnő

Tegnapelőtt este hét óra tájban egy ijedt arcú asszony állított be a gacsályi csendőrségre és jelentette, hogy Módis Benőné földbirtokosnő udvarán, az eperfán egy asszony élettelen holtteste csüng. A csendőrség az asszony jelentése alapján rögtön megjelent a helyszínen, ahol a legremsesebb látvány tárult a szemek elé.

Az udvar közepén lévő eperfán Módis Benőné földbirtokosnő holtteste csüngött. Az arcán több, ütéstől eredő folt, nyakán egy-két centiméteres szúrás, körülötte nagy töcsében aludtvér.

A csendőrség a hullát rögtön levágta s beszállította a gacsályi temető halottas házába, egyben pedig a büntényről táviratilag értesítette a királyi ügyészséget.

A csendőrség azután rögtön megindította a nyomozást, amelynek során a gyilkosságot a következőkben állapította meg:

Módis Benőné, 66 éves földbirtokosnő, akinek Gacsály határában nagyobb kiterjedésű birtoka van, mint rendesen, hétfőn este is hat órakor nyugalomra tért. Ugy fél hét tájban egy 25—30 évesnek látszó ember jelent meg a földbirtokosnő házában s az utca felőli ablakon bezörgetett. A földbirtokosnő a zörögésre felébredt s megkérdezte, ki van odakünn.

Az ember erre azt válaszolta, hogy ő a tanyáról jött s fontos üzenetet hozott, nem akarnak dolgozni az aratók.

Módisné erre kinyitotta a kaput s beengedte az embert.

Amikor a szobába értek, az idegen ember hirtelen ráugrott a földbirtokosnőre, földre teperte s fojtogatni kezdte.

Öt-hat percig tusakodtak, amikor a rabló kést rántott s azt a Módisné torkába szúrta.

A szúrás halálos volt, az öreg asszony élettelenül vágódott végig a földön. A gyilkos erre megragadta áldozatát, az udvarra ivonszolta s egy kötőfékkel felakasztotta az eperfára.

A gyilkost beszállították a szatmári királyi ügyészség fogházába.

Postai szállítás hajdan és most.

Az ókori perzsa úgy akarta legyőzni a távolságot, hogy egyik táborból a másikig, rövid távolságban futárt állított fel, akik mind a király parancsait, mind a harctéri híreket előszóval adták tovább egymásnak. Ezt a különös berendezést inkább a táviró ősenek lehet tekinteni s a posta legrégebb szállító eszköze a lovasfutár, meg a delizsánc.

A magyar posta különösen az utóbbi bit alkalmazta a közutakon s faluról-falura, városról-városra vígan szólt a postakocsis trombitája, amíg a vasut fűtette el nem némitolta.

Ma már ott jár az úgynevezett küldőnkocsi, ahol még nem épült ki a vaspálya, de azért még mindig körülbelül kétezeréne száz van belőlük forgalomban.

Természetesen ma már nem a régi delizsánc-formájuk van, hanem az

általában használt paraszt szekeret alkalmazzák a küldemények megóvására szolgáló vasládával és ponyvával felszerelve.

A városokban és nagyobb forgalmu utakon a karriolkocsit és a kocsit használják a postakocsik és a csomagkézbesítésre, a leveleket pedig a jóval kisebb alakú, de erősebb szerkezetű gyűjtőkocsival szedik össze.

Ez utóbbi célra Budapesten és a nagyobb vidéki városokban három- vagy négykerekes motoros kocsit is alkalmaznak.

A közutakon használt posta járóművek száma meghaladja a négyezer negyyszázat s az állam tulajdonába lévő különféle postakocsik értéke körülbelül hat és fél millió korona, ami egyuttal arról is tanúságot tesz, hogy a magyar posta a magyar ipar pártolásából is bőven kivieszi a maga részét.

Evenként négy millióra becsülhető az az összeg, amit a posta az üzemehez szükséges gyári és ipari cikkek beszerzésére fordít. A vasut persze új korszakot teremtett a posta életében is.

A szárnyas kereket csakhamar szolgálatába szegődött a posta s cserébe nagylelkűen átengedte ifjabb testvéreinek a személyszállítást, aminek akkor a vasut bizonyára nagyon örült, mert kezdetben csaknem kizáróan a csekély üzleti haszonnal járó személyszállításra volt utalva. Az áruforgalmat nem egykönnyen sikerült az országutórol a sínpárra terelni.

Az idő azonban mindent megérel s a föllendült vasutépítő kedv önként kínálkozott a postaiszolgáltatásnak, hogy az elavult delizsánc szerepét átvegyje.

Az első mozgóposta 1867-ben indult meg Budapest és Bécs között. 1868-ban mindössze két mozgópostánk volt; 1883-ban már negyvennégy, 1893-ban háromszáznyolc, ma pedig nem kevesebb, mint ötszázkilencvenhat magyar mozgóposta közlekedik, amelyek közül nyolc hajón nyer továbbítást.

Az ipartestület értekezlete.

A vándoriparról szóló törvényjavaslat tárgyában.

Tegnap este 8 órakor az ipartestület Simonffy-utcai helyiségében rendkívül fontos értekezleti ülés volt, melyet az elnökség, alelnökség és ügyészség tartott meg s amelynek egyetlen, de nagy perspektívát előtáró tárgya volt: a vándoriparról szóló törvényjavaslat egyes részénél felmerült észrevételek, amelyek különösen a törvényjavaslat egyes hányosságának megszüntetését, illetve pótlását célozzák.

Főbb vonásokban ezek az észrevételek a következők:

Az 1. paragrafus második pontja k'öltendő lenne azzal: «vagy művészet' irányu kézügyességű munkás.»

Gyakori ugyanis, hogy árnyképek, karikatúra-rajzolók, papírmetszők járnak házról-házra, különösen pedig nyilvános helyekre ilyenemű kézügyességük bemutatására.

Tapasztaltuk, hogy az ilyeneket a rendőrség kitiltotta, büntetéssel suj-

totta, szóval kenyérkeresetükben meg akadályozta, holott ezek a társadalomnak nem vétő, tisztességes kis existenciák, akiknek védelméről a törvényjavaslatoknak gondoskodni a feladatuk körébe esik.

A 11-ik §-nál kimondandó, hogy az első §. második pontja szerint vándor-iparos egy segédnél többet nem tarthat. Mert különben egész vállalatok alakulhatnak, a melyek esetleg 5-6, vagy több segéddel üzhethnek a vándor-ipart; például borvidékeken a szüretelés időszakában egy vándor pintér-iparos, ha több segédet tarthat, az ott letelepült iparosoknak főleg azon időszakokra alapított existenciáját veszélyeztethetné. Az ellenkezőnek nemcsak a letelepült iparosok jogosult érdekeivel, hanem a törvény intenciójával is, amely nem lehet vándor-iparral foglalkozó kis existenciák (tehát semmiesetre se nagyiparosok és vállalkozók) jogviszonyainak szabályozója.

A 17. §. ezen szakaszánál megengedendő, hogy az első §. 1., 2. pontja szerinti vándor-ipar gyakorlása szabályrendelettel, nemcsak általában, hanem bizonyos iparágaknál is megtiltható. A törvényjavaslat értelme most is ez ugyan, de így világosabb lenne. Ily pótlás nélkül esetleg akként magyarázhatnák, hogy az első §. 1., 2. pontján belől a vándor-ipar csak az összes iparágakban tiltható meg, egyesekben nem. Holott előfordulhat, hogy közérdekből csak az utóbbi lenne kívánatos, például egy akkor fejlődni kezdő iparág védelme céljából.

A 22-ik szakasz. E szakasz intencióját és intézkedését helyeseljük, — azonban a gyakorlatban tapasztalt rendkívül sok visszaélésre tekintettel mégis szükségesek lennének bizonyos óvintézkedések. Például tapasztaltuk, hogy budapesti könyvkereskedő cégek megrendelés nélkül egy csomagban 50-60 korona értékű könyveket 100 ezer példányban küldözgetnek szét, tisztán arra való számítással, — ami, az ember természetét ismerve, be is válik, — hogy ezren és ezren elhanyagolják, vagy elfeledik visszaküldeni. Ha viszsza küldik, az olyan fáradságba és költségbe kerül, amire rá nem szolgáltak; ha nem küldik vissza, pernek vannak kitéve, amelyet, ha esetleg megnyernek is, némi költségbe és fáradságba, mindenesetre pedig sok kellemetlenségbe kerül. Tudunk esetet arra is, — bár nem eszakaszhoz tartozik, de itt említjük meg a tárgy hasonlatosságánál fogva, — hogy egyes fővárosi cégek megrendelés nélkül ezerszámra küldözgettek széjjel az országban mezőgazdasági gépeket. Tisztán arra irányuló és bizonyosan nagyon sok esetben bevált számítással, hogy az egyszerű nép fiai ép' úgy nem fogják azt visszaküldeni, vagy rendelkezésre bocsátani, mint a gép árért Budapestben megindított pörben védekezni. Az ily visszaélések ellen óvintézkedést kérünk.

A 23. szakasz azzal egészítendő ki, hogy a vándor-iparos, ahol ipartestület van, ott működésének megkezdése előtt az ipartestületnél is látatamozni legyen köteles engedélyét. Mivel a helyben lakó iparosok jogos érdekének megvédését csak így látjuk biztosítottának.

25. szakasz. E szakaszánál kívánatosnak tartjuk annak kimondását magában a törvényben, hogy a miniszter külföldieknek csakis a viszonság fennforgása, illetve biztosítása mellett engedje meg, ha egyébként célszerűnek látja, a vándor-ipar gyakorlását kézi ipari termékekre. Kivánandó lenne az is, indoklásra nem

is szoruló okokból, hogy gyáripari termékekkel való házalás csak hazai (Magyar szent-korona országai és Bosznia-Hercegovina) származású árukra engedessék meg. Ilyenekre engedély még viszonság mellett sem adható ki. Ez nem zárja ki azonban azonban azt, hogy a külföldi iparcikkek kereskedési útján terjeszthetők legyenek, másfelől pedig a házalási ipar a magyar gyáripar fejlődésének szolgálatában állana.

Rámutatunk az ugynevezett bosnyák házalókra, akik a valóságban nem bosnyákok, vagy ha azok is: osztrák gyáriparosok ügynökei s mivel ez ügynökök adót és más közterheket nem viselhetnek, az általuk árusított cikkekre nézve, a magyar gyáripar fejlődését meggátolják.

Gyermekek tüzhalála

Szenné égett kis fiu.

Leforrázott kis leány.

Hajduszoboszló határában, Kovács Mihály gazdálkodó tanyáján tegnap ebéd után kigyulladt egy szalmakazal. A tanyabeliek ebéd után egy kis pihenőt tartottak és behúzódtak a hűvös szobába, amikor Borbély Sámuel tanyabeli szomszédjuk szaladt be azzal a hírrel, hogy tűz van, ég a tanyaháztól mintegy negyven méternyire levő nagy szalmakazal.

A tüzlármára Dede Jeremiás majoros, Kovács Mihály gazda és az összes cselédek kiszaladtak és ki vasvillával, ki lapáttal, ki pedig vasvödörrel ellátva hozzáfogott az oltási munkához. Dede Jeremiás remülve kereste két kis fiát: Józsefet és Sándort, akik egy negyed óra előtt még a szalmakazal tövében játszadoztak. A kis öt éves Józsefet megtalálták a kukoricásban, de Sándort hiába keresték. A szalmakazal ezalatt elhamvadt, és már csak a füstölő fekete pernye alól viczorított ki a haragos tűz.

A tanyabeliek vasvillával és lapáttal széjjelhányták a pernyét és ott megtalálták a kis Sándor gyerek szenné égett hulláját. Rettenetes látvány volt, amint a felismerhetetlen, égett csont- és hushalmazt kikaparták a lappangó tűz alól. Az erős munkától megedzett tanyabeli emberek a látványra sírásra fakadtak.

A megejtett vizsgálat szerint a szalmakazal Dede Jeremiás Sándor és József nevű fiai gyújtották fel, a mint a kazal tövében gyufával játszadoztak és valószínű, hogy József a veszedelem láttára menekült el és ijedtében bujt a kukoricásba, Sándor azonban már nem tudott menekülni és a szalmamaglyán lelte szörnyű halálát.

Leforrázott csecsemő.

Hajdudorogon Orosz György öt hónapos Ilonka nevű kis leánya a kezén forró vízzel leforrázódott és rövid szenvedés után meghalt. Az esetről telefonjelentés érkezett a debreceni királyi ügyészséghez, és a jelentés szerint gondatlanság esete nem forog fenn, felelősség senkire sem terhel.

Betörés a Piacz-utcán fényes nappal.

A Piac-utca 75. szám alatt levő nagy bérházban tegnap délután betörés történt. Eddig ismeretlen tettes az udvaron keresztül felhatolt a padlásra és ott minden összeszedhető értékesebb dolgot magához vett. A padlásról lement a pincébe és ott két párnát és egy derékaját elrejtett, nyilván azon szándékkal, hogy éjjel majd azokat is magával viszi. Tóth János házmester úgy jött rá a vakmerő betörésre, hogy a pincében véletlenül megtalálta az elrejtett tárgyakat. Este és egész éjjel lesben álltak, és várták a betörőt, hogy a pincében hagyott tárgyakért érte jön, azonban úgy látszik, neszét vette a dolognak és nem jelentkezett. Tóth János házmester jelentést tett az ismeretlen betörő ellen.

Debreczeni krónika.

A tehetséges faj.

A debreczeni katolikus gimnáziumban volt tavaly egy tanuló, Derék, becsületes zsidó ember az apja, aki módfelett fölháborodott, mikor a gyerek nyolc szekundát hozott az év végén. Mind a nyolc tantárgyból megbukott, még hittanból és tornából is. Az apja rettenetesen leszidta a gyereket, elmondta mindennek és a viharba a nádpálca is szerephez jutott. A gyerek böggött, ordított és elkezdte védeni magát.

— Igen, megbuktam, de nem tehetek róla. A tanárok mind antiszemiták. Csupa kongregációs tanár van a gimnáziumban és minden zsidót megbuktatnak... — Hja vagy úgy, — mondta az apa és ravaszul mosolygott. Mit szaporítsuk a szót, két hónap múlva, mikor a gyereket mint ismétlőt újra beíratta a gimnáziumba, a fiu már mint római katolikus jelent meg a gimnáziumban. A kitérés azonban nem segített semmit, mert most az év végén a gyerek újra megbukott mindenből. Az apja elkecserepedve rohant föl a tanárokhöz.

— Kérem, mégis csak hallatlan dolog, hogy üldözik a fiamat. Most már ki is tért a fiu, hát miért buktatták meg?

— Mert nem tanult?
— Ugyan, mit nem tanult!... Hát hogy hívják a legjobb tanulót?
— Stern Béla.
— És a következőt?
— Goldberger.
— És aki utána következik?
— Blau, Buxbaum...
Az apa hazament és szó nélkül kétszer pofonvágta a fiát. Aztán következett a szidás.
— Te semmirevaló gazember, hát te azt hazudtad, hogy a vallásod miatt buktattak meg a tanárok? Hiszen az összes jó tanulók zsidók!
— Hja, könnyű a zsidóknak, — felelte böggve a gyerek. — Az egy tehetséges faj...
szalmakazal Dede Jeremiás és Jó-

HIREK.

Tanuljunk

az osztrák sógortól, ami azonban nem zárja ki, hogy tovább is szidjuk.

Az elmúlt héten történt, hogy az osztrák legfelsőbb törvényszék egy kártérítési perben hozott ítéletében kimondotta, hogy minden kartell, amely az árak emelése miatt jött létre, törvénytelen s így az abból származó kártérítési igényeknek nincs jogalapja.

A kereskedők tudják elsősorban értékelni ennek az indokolásnak óriási horderejét. Ma már annyira elszaporodott a kartell néven ismert rablóhadjárat, hogy a kereskedő épp úgy, mint a fogyasztóközönség egyaránt tehetetlenül vergődik ennek az ezerkaru polipnak karmai között. Alig van fogyasztási cikk, amelynek árát ne a tőkepénzesek kartell irdója szabná meg. S a mi a legelzomorítóbb, a mi elmaradottságunkat legsötétebben igazolja, Magyarországban az állami vállalatok is részt vesznek a kartellekben, ahelyett, hogy üldöznék. Az állami vasgyárak, amelyek a mellett, hogy a magánvállalkozásoknak egészségtelen versenyt támasztanak, ahelyett, hogy ezt a versenyt a jobb árak és új gyártmányok meghonosításával juttatnák érvényre, szépen beléptek a vaskartellbe és a bécsi központi iroda útján emelik az árakat úgy, és akkor, amikor legjobban esik nekik. Az építkezés megrághulásának ez is egyik oka.

Sokkal fájóbb sebet üt azonban az ország népén az élelmiszeranyag-kereskedők kartellszerű tömörülése. Ezek a hienával vetekedő kegyetlen pénzeszsákok éppen a legszegényebb népség keserves, vérizzadáson szerzett filléreiből hordják össze aranyhegyeiket.

Pedig — ha a magyar igazságszolgáltatás az osztrák legfelsőbb törvényszék mintájára körmére kop-pintana a kartell köpönyegébe burkolódzó nagyrablóknak, de hamar megváltoznék sok mindennek az ára. Tanuljunk az osztrák sógortól, még ha közben szidjuk is az édes anyját.

— Változások az adóügysztyáiban. Debreczen város adóhivatalánál az egyes adókerületek eddigi beosztásában, valamint helyiségeikben július 1-től a következő változások állottak be. Hatodik «Kossuth-utcai» kerület közvetlenül a pénztár mellett, volt számféjtő hivatal helyiségében, félemelet, 14. számú szobába költözött. Hetedik «Mezőség» kerület az eddig beosztott harmadik Hatvan-utca ikerülettől külön lett választva, helyisége félemelet, 9. sz. szoba, vezetésével megbízva Borus Béla adótiszt; a harmadik Hatvan-utcai kerület helyisége pedig Kossuth-utcai kapubejártnál, föld-szint 17. sz. szoba helyisége lett, vezetésével megbízva Szász s. adótiszt.

— Szerelmi dráma Szegeden. Pap János hatvanhét éves szegedi építőmester ma hajnalban a Fekete Sas-szállóban forgópisztollyal rálőtt Kis Kovács Ilona husz éves fodrásznőre, azután háromszor önmagára lőtt. Mind a hat lövés talált. A leány fején, nyakán és száján. Pap pedig fején megsebesült. Pap egy évvel ezelőtt ismerkedett meg a leánnyal, akinek kedvéért elhagyta feleségét és hat gyermekét. A leány most megcsalta és ezért megakarta ölni.

— **A törökök egymás kezét.** Edmans Szolimán török származású cukorkakészítőt Vendég-utca 59. szám alatti lakásán e hó 8-án felkereste két földije, akiket a rendőri sajtókönyv M. J. és M. Z. nevek alatt ismertet. A két messziről jött földi a házigazda szives vendégszeretettel azzal hálálta meg, hogy tegnap reggelre kelve, észrevétlenül megszöktek és magával vitték a házigazda egyik kabátját és 120 korona készpénzt. Edmans Szolimán sietett a rendőrségre panaszt tenni a hálátlan vendégek ellen.

— **Csódhír.** Hollstein Miksa debreczeni kereskedő ellen a törvénytörés a csődöt elrendelte és csődbiztosul Nagy Elemért, tömeggondnokul dr. Horváth Sándort, ennek helyettesül dr. Kulin Imrét rendelte ki.

— **A Charles-cirkusz** állatkertjében látható királyi grisek, oroszánok, jegesmedvék, fókák, elefántok, tevék, zebrák, lámák is mind művészek. — Óriási sikereket ért el e vállalat a dunántúli városokban. Hétezer nézőre van berendezve a cirkusz, s minden nap telt házak gyönyörködnek az előadásokban. «Nem csepürágó komédiások, hanem világhírű artisták s állatszeliidők 3 órási előadásában gyönyörködhetünk» — írja a «Pécsi Napló.» A ragadozó vadállatok dresszurája a specialitása a cirkusznak, de ezeken kívül egy sereg világhírű artista mutatványjában gyönyörködhetünk. Felhívjuk olvasó közönségünk figyelmét a közeli napokban megjelenő hirdésekre.

— **Eroszakos ember.** Szondi Lajos Rákóczi-utca 42. szám alatt lakó napszemos bezárt lakását Sz. K. erőszakkal felfeszítette és onnan együnnepelő ruhát és 4 korona készpénzt elvitt. Az eroszakos ember ellen Szondi feljelentést tett a rendőrségen.

— **Tűzhálal — alvás közben.** Borzalmas halál érte az elmúlt éjszaka Rákospalota határában, Irinyi-pusztán Gombai János ötvenéves aratómunkást. Az erdő szélén álló faházikóba tért be éjszakai nyugovóra. A vityilló ajtaját magára zárta és alvás előtt rágyújtott szivarjára. Füstölgetés közben azonban elnyomta az álmot és az üszkös szivartól tüzet fogott a munkásember fekvőhelye, a szalma. A tűz elterjedt az egész szobában és a szerencsétlen ember a nagy füstben megfulladt, testén pedig több égési sebeket szenvedett. Amikor ráakadtak, már halott volt. Holttestét a törvénytörési orvostani intézetbe vitték.

— **Az örvény halottja.** Horváth Jácint csanádpalotai római katolikus lelkész ma több barátjával a Marosba ment fürdeni. A lelkész, aki jó úszó volt, át akart uszni a Marosnak örvényekkel telt részén. Nem hallgatott a figyelmeztetésre, nekivágott a gyorsan folyó áradatnak, de örvények közé jutott és elmerült. Senki sem mert segítségére menni, mert azon a helyen már ötven életüket veszítették.

— **Leégett fatelepe.** Biharmegyében Meziád községben egy részvénytársaságnak óriási fatelepe van, amely az éjszaka ismeretlen okból kigyulladt. A tűz, amely az olajos házban keletkezett, nagy gyorsasággal terjedt el a fatelepen. A könnyen gyúló anyagok néhány perc alatt lángban állottak. Késő éjjel volt, mire a belényesi tűzoltókat értesítették a katasztrófáról. A tűzoltók a hirtelen teljes felszereléssel azonnal a helyszínre mentek, azonban már későn, mire odaértek, a tűz már a telep nagy részét elpusztította.

— **Halálozások.** Debreczenben a napokban elhaláloztak: Philipp Miklós, Simon Károlyné szül. Vida Mária, Magyar Béla, Julov Lajos magánzó, Somogyi Margit, Varga Kálmán zenész, Balogh István betonmunkás és Vass Jenő idevaló lakosok.

— **A pikáns kisasszony.** A kaposvári rendőrség letartóztatta Heitler Stefánia lugosi illetőségű leányt, aki pornografikus képekkel utazgatót; sorba járta a városi és egyéb hivatalokat árújával. A leány örültséget szimulálva akart a rendőrség kezeiből kiszabadulni, de tuljártak az eszén.

— **A siklósi hírneves** tambura zene- és daltársulat ma és a következő napokon Farkas Dezső karmester, jeles fuvolista közreműködésével, a Magyar Király-kávéházban zeneestélyt tart. A zenekar legutóbb Fesztich Taszilo herceg előtt hangversenyzett és kitüntető elismerésben részesült.

Egy érdekes árverés.

Az Orth-hagyaték sorsa.

A romantikus kódhöz, a hősi és fantasztikus legendákhoz, a melyek Orth János alakját veszik körül s olykor mindenáron feltámasztani akarják: most egy olyan eset járul, amiből minden regeszerség ugyancsak hiányzik. Sőt, nagyon is mindennapi, olyasvalami, ami post mortem, Kovács Pállal vagy Barna Péterrel szintén megeshet s ugyanugy történik.

Az eset: árverés, ami ősszel lesz Berlinben, az Orth-hagyaték fölött, miután a király végül is beleegyezett abba, hogy ez a prózai és polgári művelet a világ minden irányába szétvihesse az eddig lakat alatt tartott Orth-kincseket. Most tehát jönni fognak oly urak, akik abból élnek, hogy minden árverésen ott vannak, kopognak, s inkább le-, mint föllicitálnak. Jönni fognak, akik a ritkaságokat, műkincseket üzletből vagy szenvedélyből gyűjtik és keresik, de egészen bizonyos, hogy bőven lesznek oly urak is, akik annakidején majd azért ülnek fel a különböző irányu berlini gyorsra, hogy hazajövet elmondhassák valami kis semmisségről: ez Orth Jánosé volt. Ami az el-sőt illeti, az amatőröket, a műgyűjtőket, ezek majd felelte daskálhatnak. Kész aratás vár rájuk, mert az a jegyzék, amit az Orth-hagyaték ingóságairól kiadtak, nem kevesebb, mint háromezer számot tartalmaz. Ezek az ingóságok, amelyeket mai napig kastélyok termeiben őriztek, — szinte kivétel nélkül nagy s ritka művészi értékű dolgok. Arra mutatnak, hogy az összehordójuk, az Orth-legenda vissza-visszatérő szerencsétlen hőse, választékos, kitűnő ízlésű s jó szemű ember volt. Szerette nemcsak a nyugtalan, kalandosságára valló utleírásokat, földrajzot, amiből egész termet kivevő speciális könyvtára volt, hanem: a szép bútort, szőnyeget, ötvösmunkát, porcellánt, képeket.

Francia gobelin, nürnbergi serlegek, sévresi és meissenai porcellánok, régi németalföldi képek, ékszerek, gót szekrények, stb. mind-ebből egész kollektiókat árvereznek majd el Berlinben. Hozzájuk jön még a tízenkétezer kötetből álló könyvtár, a toscani ház régi családi zászlója, a főhercegi egyenruhák, nagy

és ritka fegyvergyűjtemény. Hozzávetőleg, minimális számítás szerint is, körülbelül félmillió márkára becsülik mindezt a szakértők. A pénzemberek, főleg talán az új bárók figyelmébe azonban különös érdeklődéssel fordul a hagyaték ingatlan része felé. Öt kastélyra, amelyek közt legszebb az ugynevezett Ort-kastély, a Traut-tó partján, Gmunden mellett. Eltekintve berendezésétől, nyolcvan szobájától, a fekvése is festői: kis szigeten épült, szinte az egész szigetet elfoglalja komoly, árnyékot vető falaival.

Epilógus

a sajtóparazita letöréséhez

(Balassáról utoljára. — Halottrágmazó hiéna. Végző a sajtó-betyár jellemzéséhez.)

Balassa Sándor halott-ember. Kivégeztük ezt a sajtóparazitát minden jóérzésű ember öröme. Balassa Sándor nem fog többet grasszálni Debreczenben a tisztességes újságírás leple alatt és nem fogja többé félrevezetni a fővárosi sajtót. Erről a közmegevetett alakról most írunk utoljára az «Uj Debreczen» hasábjain. Bünkrónikáját befejezzük.

A halottrágmazó

hiénasággal is vádoltuk Balassát. Kötelességünknek tartjuk erre is rátérni. Balassa bűnét ugyanis — panamákat és váltócsalást — Sipos Bélára, a magyar újságírás elhunyt díszére, büszkeségére akarta volna a nyilvánosság előtt rákenni. Hát nem csunya dolog ez? A halottról vagy jót, vagy semmit. Balassa előtt azonban nincsen semmi szent. Bűneinek párlástolására hiéna módjára képes egy halott ember becsületét kiásni a sírjából és prédaul dobni kíváncsi publikumnak. Persze, a halott nem tud védekezni. Így vádolta és rágmazta meg Balassa Sipos Bélát, pedig ő arra sem méltó, hogy a nagy halottal egyszerre tollunkra vegyük.

Balassa a

«boszorkánykonyhában».

Balassa Sándor ur a minap egyik válaszában azt dadogja, hogy ő a Horovitz-féle «boszorkánykonyhából» azért lépett ki, mert nem tűrhette tovább azokat az állapotokat, melyek ott folytak és arról is dadog Balassa, hogy milyen rossz fizető ember Horovitz Zsigmond lapkiadó.

Akik nem ismerik Balassa Sándor szereplését, azoknak felvilágosítására elmondjuk itt a következőket:

Balassa három esztendeig volt a Horovitz Zsigmond kiadásában megjelent Esti Hirlapnak szerkesztője. Mindenki tudja Debreczenben, aki ismeri az itteni sajtóviszonyokat, hogy az Esti Hirlap akkor tekintélyes, nívós, jó lap volt, 800 előfizetővel. A Balassa Sándor három esztendei szerkesztőkódése után be kellett szüntetni az Esti Hirlap-ot, mert Balassa teljesen lejáratotta azt. Százhuszonöt előfizetője volt az Esti Hirlapnak ez év tavaszán, amikor Horovitz Zsigmond kiadó kénytelen volt bezüntetni. Balassa «szerkesztő ur» itt működésének ideje alatt kisebb gondja is nagyobb volt annál, semhogy a lap nívóját meg-

tartani akarta volna. Ezt az egyet legalább elvárhatta volna tőle Horovitz Zsigmond kiadó, hiszen úgy is tudvalevő dolog, hogy Balassa tehetségtelen, untelegens ember léteire nívósabb dolgot produkálni úgy is képtelen.

Balassának egyetlen vágya, egyetlen törekvése csak az volt, hogy az Esti Hirlap leple alatt minél több panamát bonyolítson le a saját zsebére.

Mikor az éredke megkívánta, ütött, vágott, vagy dicsért az Esti Hirlap hasábjain, melyről hosszú időközön át az a logikus és jellemző felfogás alakult ki, hogy abban csak akkor volt eredeti dolog, ha Balassa privét panamáit megkívánták, más alkalmok nagy kéjjel, de kevés szakértelemmel összevagdosta az egész lapot.

A Balassa ur «állásfoglalásai», melyeket az Esti Hirlap hasábjain kifejtett, sohasem a közérdeket, hanem apró, kis piszkos magánérdekeit szolgálta. Horovitz Zsigmond kiadó jóhiszeműségének és legvégsőig menő bizalmának tudható be, hogy teljes három esztendeig garázdálkodhatott ilyenformán Balassa Sándor az Esti Hirlap hasábjain, mely végéreményében mégis az Esti Hirlap erkölcsi és anyagi csődjét eredményezte?

Balassa szerint Horovitz Zsigmond kiadó őt éhbéren tartotta és fizetését koronánként kapogatta kiadójától. Nem értjük tehát, hogy miből tudott Balassa Sándor oly nagy lábon élni és 1000 koronás lakásban lakni. Talán csak nem a «mellékjövödelmekből»? Lássá, lássa, Balassa Sándor ur! Milyen hálátlan egy pasas ön és mennyire nincsen önnek logikája. Ostoba dadogásával elárulta saját magát.

Még néhány utolsó szó.

Balassa Sándorral egyelőre végeztünk. Elég sok adatot soroltunk fel, melyek magukban véve is elegendők ahhoz, hogy megismerje belőlük a nagyközönség, hogy ki az a Balassa Sándor. Nem szívesen vettük tollunkra ennek a semmi-embernek a nevét és a sok piszokkal, mely rátapadt Balassa Sándor egész egyéniségére, csak kényszerűségből foglalkoztunk. Megakartuk mutatni teljes világításban, hogy ki és mi csoda ember az, aki az «Uj Debreczen»-t a fővárosi lapok egynémelyikében megrágmazta.

Reméljük: találkozzunk még Balassa Sándorral az általa beígért sajtó bíróságnál. Csak aztán úgy ne tegyen, mint Révi Nándor cikkeivel tett. Révi Nándor ugyanis a «Debreczeni Újság» hasábjain több cikkben lefestette Balassa Sándort, élethű jellemrajzot adván róla, amikért a látogat kedvéért megindította Balassa ur a sajtópört, csakhamar azonban visszavonta, mert érezte, hogy a fő tárgyalás rá nézve nagyon kellemetlen dolgokat derítene ki. A közvélemény megnyugodott, mert azt hitte, hogy Balassa ur nagy garral megindított sajtóper utján elégtételt vett magának. Most azonban résen lepszünk és éberem örködünk afelett, hogy Balassa ur meg ne szökjön a teljes befejezésig folytatandó sajtóper elől. Nem lehet tovább az erkölcsösség mezében garázdálkodni és pózolni a becsületes embert, kedves Balassa ur. Ezt céloztuk, ezt akartuk elérni ezzel a kis sajtókampánnyal, melynek végére most egyelőre pontot teszünk.

A viszontlátásra, Balassa Sándor ur! — a sajtóbíróságnál.

A masszázs mint a testi szépség fejlesztője.

A legjobb szépségjavító a gyöngébb vagy erősebb ledörzsölés. Ezt a szépségjavítót már az ó-korban is alkalmazták mindig kitűnő eredménnyel, a mint ezt az antik szobrászat is bizonyítja.

Már Hipokrates mondja, hogy a testet az erős ledörzsölés edzi, a gyöngébb masszázs pedig bársonyosabbá, letebbé, és gömbölyűbbé teszi. A frotirozás és dörzsölés pompásan pótolja a testmozgást. A kik ülő életmódot folytatnak, azoknak a test dörzsölésére nagy szükségük van. A dörzsölés az életműködést az egész testben hathatósan előmozdítja. A mechanikai nyomás a bőrre, izomra, idegre egyaránt kitűnő hatással van. Fokozza a vérkeringést, a test hőmérsékletét, elősegíti az anyagcsere-ét, főlsvivja a káros lerakódásokat, s kitisztítja a testből a fölösleges fölhalmozódásokat, egyszóval a testműködést a legkitűnőbbben szabályozza. És még egy nagyszerű hatása van a dörzsölésnek a testre: soványítja és erősíti egyaránt.

A ki ugyanis fogyni akar, annak az erősebb dörzsölést kell alkalmazni, aki pedig hizni óhajt, az csak gyöngéden masszíroztassa magát. Szóval: az erős masszázs soványít, a mérsékelt pedig hizal. Az erős dörzsölésnek ugyanis épp az a hatása van a testre, mint az erős mozgásnak. A bőr száraz lesz, a bőr fölszívódik. A ledörzsölés hatékony rendszere a következő: durva vászonnal a végtagokat erősen meg kell dörzsölni, még pedig mindig a sziv irányában. A hogyan az ember a szivhoz közeledik, a dörzsölést enyhíteni kell. A kinek száraz a bőre, táblaolajjal vagy sótalan zsírral bekenheti. A ledörzsölés legalkalmasabb ideje a reggel, közvetlen a felkelés után. Az esteli masszázs azért nem ajánlatos, mert idegessé teszi az embert s rontja az almot. Az egészséges ember ugyan megköcsözíthatja az esteli ledörzsölést, de sokan azt hiszik magukról, hogy teljesen egészségesek s mégis em azok. Ezért célszerűbb és biztosabb a masszázst reggelre hagyni.

Az erős dörzsölés, a mint már említve volt, soványít, míg az enyhe masszázs a bőrt duzzasztja és teletíti. Aki tehát hizni akar, annak csakis az enyhe, inkább csak simogató ledörzsölést szabad alkalmaznia. A durva szövet helyett ajánlatos a puha flanel vagy a szarvasbőr. A ledörzsölés tartama ne haladja túl a 15—20 percet.

A célszerűen alkalmazott ledörzsölés azért a legjobb szépségjavító, mert frissé, üdévé és ruganyossá teszi az egész szervezetet.

Közgazdaság.

Hogy lehet homokon nagy rozsterméseket elérni.

Hazánkban mintegy 3 millió kat. hold homok terület van, a melynek jelentékeny része olyan kevés termést ad, a mely a költségek fedezésére sem elegendő. Ennek a körülménynek oka egyedül abban található fel, hogy a homok egyrészt humuszban, másrészt káliban, foszforban és nitrogénben is szegény. Amennyiben sikerül valakinek ezen termés akadályozó tényezőket megszüntetni, — a mi egyáltalán nem lehetetlen — akkor rövid idő alatt elérhetjük azt, a mit elértem én, hogy termése meg négyeszeresedik-öttszörösödik. Ezelőtt négy évvel bebevettem homoki birtokom egyik tábláján csak 2 mázsa rozs termés volt, három évvel később pedig 12 mázsa.

Ilyen eredmények elérése céljából első sorban is a homok humusz tartalmát kell fokozni. Miután pedig nincs legendó istálló trágyánk arra, hogy ezt csupán istálló trágyával elérhessük, szükséges a nitrogént gyűjtő pillangós virágú növények termesztésével is hozzányulnunk. Erre a célra egyik legalkalmasabb növény a lapos magu fehér csillagfürt, amelyet július végén, augusztus elején vetetünk a tarlóba. Mindjárt aratás után alászántjuk a tarlót s beboronáljuk, azután várunk egy kis esőre akár aug. végéig is. Eső után azonnal elvetjük a csillagfürt magját lehetőleg vetőgéppel, 80—90 kilogramm magot számítva kat. holdanként. Kedvező időjárás esetén a mag csakhamar csirázásnak indul s a csillagfürt egy méter magasra is megnő és októberben kezd virágozni, így azután november közepe táján szántjuk alá.

Mikor először vetünk csillagfürtöt valamely homokterületre, az eredményt gyengén sikerül, mert a talajból hiányzanak azok a baktériumok, a melyeket a csillagfürt szükségel abból a célból, hogy segítségével a levegőből nitrogént köthessen le, ezen legértékesebb növényi tápláló anyagot. A második-harmadik termelés már sokkalta jobban sikerül s az első is jobb lesz, ha előzőleg egy kevés istálló trágyát adtunk a talajnak.

A pillangó virágú növények azonban csak humuszban és nitrogénben gazdagítják a talajt. Nagy termések elérésére azonban foszforra és kálira is szükségük van a növényeknek; miután pedig ezek a tápláló anyagok is hiányzanak a homok talajból, mesterségesen, káliszuperfoszfáttal kell azokat a talajba juttatni. A csillagfürt mag elvetése előtt tehát a még alászántatlan talajra 2 mázsa káliszuperfoszfátot kell kihinteni kat. holdanként. Ez a tápláló anyagmennyiség a csillagfürt termését is javítja, de kárba ez által semmi sem vész, mert hiszen magát a csillagfürtöt is alászántjuk s így az általa kivont tápláló anyagokat ismét a talajba juttatjuk, hogy azok a csillagfürt után következő növények által használtassanak fel.

Ezen eljárás által a művelési növényeket is mélyebben gyökerezővé tesszük, mert a csillagfürt karó gyökere lyukat fur a talaj mélyebb rétegébe, ahová a csekélyebben gyökerező növények gyökerei is lehatolnának, a mélyebb rétegben mindig jelenlévő vízmennyiséget kihasználja, s így a szárazság káros hatásának nincs annyira kitéve.

Ha ezen eljárást minden 2—3 évben ismétljük, akkor rövid néhány év alatt termés átlagunkat rendkívül módon megjavítjuk, a mely körülmény nemcsak az egyesekre bír jelentőséggel, de ha mindenki követné, nagy jelentőséggel bírna az egész ország vagyonsodására is.

Tiltakozás az osztrák szeszkartell ellen. Nálunk szeszkartell alakulása van folyamatban és ez a kartell csak csonka kartell lesz. Hogy milyen vehemens ellenállás fogadná a teljes szeszkartell, arra példát mutat az a mozgalom, mely Ausztriában indult meg az osztrák szeszkartell ellen. A spiritusszakma képviselőiből összeállított bizottság július 14-ére, vasárnapra, nagy tiltakozó gyűlést hívott össze, amelyen a bécsi és vidéki társaságok és egyesületek kiküldöttei fognak előadást tartani és amelyen tiltakozni fognak a szeszkartell árpolitikájáé és eljárása ellen.

A szerkesztésért felelős Voith György.

Mütrágya a gazda kincse!

Superfosfát Chillisálétrum
Káliszuperfosfát Kénsavas ammoniák
Thomossalak Trágyagyöps
Kálisó, Kainit Száritott feká.
Valamennyi műtrágyafajta waggonszámra és mázsa számra megrendelhető!

Moder építőanyagok

Cement Kavics
Mész Gipsz
Waggonszámra és kisebb mennyiségben jutányos áron megrendelhető!

Waggonhiány! már most indokolt, ha mutatkozik

SZÉN ÉS KOKSZ szükségletét most fedezi.

KLÁR ANDOR

Ipar- és Kereskedelmi Részvénytársaság
DEBRECZEN, Piac-u. 77.
Telefon 443. szám.

Baktarak: Margit-fürdőtelep.
Telefon 356. szám.

Ideggyenge férfiak!

Az elgyengült erő azonnali visszahozására legmegbízhatóbbak az

Evalon-tabletták,

melyeknek káros következményük nincs próbadozoz K 4.40 1/2 doboz K. 10.50, 1 egész doboz K. 18.20. Utánvét mellett vagy a pénz előre való beküldése ellenében küldi

Folgar Gyula gyógyszerész

Pozsony, II. Frigyes főherceg-ut 20

HASZNÁLJON! Szaggatás, fejfájás, oldalsóvihar, hát- és derékfájdalmak ellen Dr. Borovszky-féle most már kellemes szaga

BOROLINT

Ára 80 fillér, próbatíveg 50 fillér. Mosakodásra: szépitő és a legjobb fertőtlenítő

Borolin-szappant.

Ára 30 és 80 fillér.

Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

Borolin-cukorkát.

Ára 20 és 40 fillér.

Kapható az ország nagyobb gyógyszertáiraiban és drogériáiban.

Kapható városunkban a következő üzleteknél: BATÁRY J. M. R. E., HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ gyógyszerészeknél, KÖZPONTI DROGÉRIÁBAN,

DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ és BÉLA, NAGY ANDRÁS, BALOGH M. J. kereskedő úrknál, — Érmihályfalván: **MÁTRAI ÁKOS** gyógyszerészénél. — Földesen: **WEISZ MIKSA** kereskedésében.

Viszontelárusítók kerestetnek! — Kérjen ingyen használati utasítást! Próbátíveg állatorvosoknak ingyen

Központi Borolin-Főraktár Buda pest, II. Margit-rakpart 45. szám.

BALATONFÜRED ZALA MEGYÉBEN.

Posta, táirda, telefon helyben.

Fürdőidény május 26-tól szept. hó végéig.

Javallatok: Szívbetegségek, érelmeszesedés, vérszegénység, görvéllykór, csusz, köszvény, a légzőszervek hurutos bántalmái, gyomor- és bélhurut, idült obstipáció- máj- és lepbántalmak, női bajok és idegbántalmak.

Gyógyeszközök: Természetes, szénsavas fürdők. Sós-, fenyő-, tó-, nap- és légfürdők. Ivókúra, savó- és szőlőgyömsz. Gyógytorna és orvosi masszázs. — Szorakozásról gondoskodva van. Gyógyterem, olvasóterem, sétacsarnok, árnyékos sétányok lombos park, fenyvesliget, térizene, naponkint színelőadások, hetenkint táncmulatság, sétacsarnokzás, kirándulások, lawn-tennisz. **VASUTI ÁLLOMÁSOK:** A BALATONMELLEKI VASUTON: BALATONFÜRED, a DÉLI VASUTON: SIÓFOK, hajón BALATONFÜREDRE. Vasuti szezonjegyek 33 és fél százalék kedvezménnyel menettérti jegyek. LAKÁSMEGRENDELÉSEK előleg beküldése mellett Lingl Valerian (fűrdőigazgatóhoz) intézendők.

A balatonfüredi dus lithiumos ásványvíz mely mint étrendi víz igen kedvelt, szétküldése a fűrdőigazgató-ság által történik. **Prospoktust kívánatra díjmentesen küld**

a fűrdőigazgatóság.

SALVATOR

**GUMMI SARKÁK
VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHETETLEN
TARTÓSSÁGU!**

Mindenütt kapható.

Vezérképviselő: Hermann Nirsch Wien, VII-g/

Főran, a hölgyek legkedveltebb szépítőszere
a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÉME

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos buvárlatok alapján készült arc-crème és mert hírneves vegyészek állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arc-szépítő és finomító. A Margit-crémet a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás mely valóban meglepő, gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az üde, telt, bársonysima s rózsásfehér lesz. Bár nap alatt eltűnnek ráncok, redők, szepők, májfoltok és mindennemű kiütések. A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépíti az arcot, hanem ápolja és megóvjja az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen. Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk! Kapható az egész világon. Tégelye 1 és 2 kor. Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 K. 20 f. Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD
KAPHATÓ: Debreczenben Balázs Ödön, Grósz Nagy Ferenc, Jóna és Jóna drog., Mihalovics Jenő, Mauthner Alfréd, Murakóczy László, Tóth Béla H-Szoboszlón Barabó Zsigmond H.-Bösaörményben Ercey Gábor gyógyszerárakban.

VILLANY

Csillárok a legegyszerűbbtől a legszebb kivitelig jutányosan beszerezhetők. Továbbá mindenféle felszerelési cikkek, valódi Dr. JUST WOLFRAMÉGÓK 16-50 gyertyafényig Kor. 1.50

Földvárinál

Debreczeni Első Elektrotechnikai Gyar és Villamos Műszaki Felszerelési Vállalat. Piac-utcai terek.

Telefon 168. Gyar Széchenyi-u. 55. Telefon 316.

Tanuló felvétetik.

Előpatak

gyógyfürdő

nagymennyiségű rádiumot tartalmazó viz. Természetes szénsavas (neuheimi) fürdők.

Kiváló jó eredménnyel használható a gyomor-, vese-, h yag- és a méh hurutos bántalmánál, máj- és lépbajoknál, köszvény és csuznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségeknek. A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltárlható kiegészítő gyógykezeléssel (meleg és hidegfürdők, természetes szénsavas (neuheimi) fürdők, vízgyógyászati kezelés, masszázs, svéd torna d-átikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel.

Fürdőidény május 15-től szeptember 15-ig. Vasúti álmás Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig) a gyógy- és zenediynak fele fizetendő, lakások 50% al és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdús égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz háznál is használható és üdítő kellemes ital, tisztán vagy borral vegyítve nagy kedveltségnek örvend, itthon és a külföldön évenként egymillió példánál több kerül forgalomba. Szentkúrdesi hely: Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben. prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

Gyomorgörcs, kólíka étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknek a legkínzóbb háziser a

HOLLANDI GYOMORCSEPP

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovics Jenő
gyógyszertárában
Debreczen.

Miért

Ne fogadjunk el
Má-à-ást!!!

csak Óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et?

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

Mert

puhán
tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert

a legkényesebb izlést
kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz,
mint egy más doboz 30 fillér-ért

ebben a drága világban az egyedüli olcsóság

Minden szó egyszeri beiktatása **5 fillér**. Vastagabb betűvel **10 (tiz) fillér**

APRÓ HIRDETÉSEK

Levélbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell beküldeni. — Postán beküldött hirdetésekre vonatkozólag a utalvány-szelvény száma kériük.

Apró hirdetés előre fizetendő. Vidékről apró hirdetés díja levéljegyekben is beküldhető

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, aszalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eldva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Azonnali belépésre és állandó munkára keresek egy oly kefekötő munkásnőt, aki szépen szurkolni és behuzni tud. Jó fizetés és teljes ellátás, utiköltséggel együtt, biztosítva. Cim a kiadóhivatalban.

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK gyári árban kaphatók Horovitz Zsigmond papíráru üzletében, Piac—Csapó-utca sarkán.

LUCERNA friss vágású, ölenként 8 fillérjével kapható Biró Pánnak miképcsi országút mellett eső kertgazdaságban.

CS.NOSAN butorozott különbejárta utcai szoba villanyvilágítással kiadó Vörösmarty-u. 1.

LÉPCSŐHÁZI bejárattal kisebb butorozott szoba közel a főterhez azonnal kiadó. Cim a kiadóban.

PORTÁLT veszek, 6—8 méter széleket, jót, Piac-utca 15., irodában.

ÖNT IS ÉRDEKLI! Női és férfi kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részlettel is gyári árban kaphatók. Vászon, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Ha van u. 17.

KIADÓ Csapó-utca 93. számú ház egész udvarral, 33 méter utcai fronttal bármely üzeli célra. 1200 korona évi bérlet.

KIADÓ lakás a Piac utca 59. számú S. einfeld fele házban, az első emeleti utcai lakosztály, 1912 évi november 1-től kezdve kiadó. Értekezni a házmesternél.

EGY butorozott szoba Csapó-utca 19. sz. alatt kiadó esetleg 2 ur részére.

PIAC-U. 85. sz. alatt, a jelenlegi hodega helyiség azonnal kiadó. Értekezni Wiener Adó fiú Kossuth u. 27.

TISZTESSÉGES fiatal bejárónő egész napra könyvvel jelenkezhet Kigyó-utca 41. sz., délután 2—6 óra közt.

FODRÁSZSEGÉD állandó alkalmazásra azonnal beléphet. Eötvös utca 64.

BUTOROKAT könyvberendezéseket raktáron tart Bálint József asztalos (Csapó) Bereki-utca.

Ludaser János

női, pipere csipke és rövidárú üzlete (Városház épület)

Szalag, csipke, keztü, ritikül, arcfátyol, harisnya és

párisi újdonságokban

Neubauer János

sodronyműgyáros

a Stenczinger-ház lebontása miatt

irodahelyiségét és raktárát

a gyártelepre helyezte át.

Debreczen, Kétmalom-utca 4. sz.

Gyertyánliget Máramaros- megye

a legszebb, legékessebb, klimatikus, a hegyi gyógyhely, asztali- és vizgyógyhely. Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózondús, nyári levegő, tiszta víz és könnyen emészthető uszoda, vaskorcsok. Tiszta, harsányt vizgyógyintézet. Legradikálisabb gyógyulási: verszegény, aszkof, idegesség, neurasthénia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes, szines lakások és igen jó állás. Igen melegek árak. — Idény: május—október. Vasúti állomás: Nagy-Bocskó, Gyertyánliget. — Bélyeg: 1. Olcsó árak és tisztelt elnök. 2. Bélyeg-ajánlat és barátságos körlevelek. 3. Köszönet-vasútiállomás és jó kocsik. Interurban telefon. A fűrdőigazgatóság.

Elektrotechnikai szakiskola.

Az összes elektrotechnikai és gépszakmák részére laboratóriumokkal és tanulmányi helyekkel ellátott technikai intézet.

Pozsony, Széchenyi-utca.

Oly tanulók részére, kik 2 év alatt úgy elméletileg mint gyakorlatilag

Elektrotechnikusok (Üzemvezetők stb.)

akarnak lenni a beiratkozás f. év szeptember 3-án kezdődik. Felvételnél 14—24 éves tanulók kik valamely közép, polgári avagy ipariskolát végeztek.

Az intézetben internátus is van.

Azon körülmény, hogy a villamosság ma az iparéletben mind nagyobb tért hódít meg, elég biztosíték annak ki e pályára adja gyermekét, hogy gazdag jövőt teremtett számára.

Jelentkezés naponta.

Kívánatra értesítést és felvilágosítást ad

Az igazgatóság.

Van szerencsénk értesíteni a t. gazdálkodó közönséget, hogy a mai naptól fogva megrendelésre szállítunk

arato-kenyeret

bármily nagyságban és mennyiségben.

Megrendeléseket felvesz **gyártelepünk**: Böszörményi út 15. szám, telefon 924. és **gyári lerakataink**: Árpád-tér 4. sz., Csapó-utca 58. Hatvan-utca 35. Hunyadi-utca 3. Morgó-utca 9. Péterfia-utca 11. Salétrom-utca 2.

A t. gazdálkodó közönség pártfogását és támogatását kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Gazdák Sütődéje R.-T.

Vendéglő átvétel!

Van szerencsém a negyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy helyben, **Csapó-utca 14. szám alatt** a Halász Izidor, régi (Törő-féle) Csokonay hoz címzett

vendéglőt folyó évi július hó 1-én átvettem.

Naponta frissen csapott kőbányai sör, valamint különböző borkok állandóan a nagy érdemű közönség rendelkezésére állanak **KITÜNBŐ MAGYAR-KONYHA**. Főtörökvésem, hogy a t. vendégeimnek a legnagyobb megelégedését kiérdemeljem. — A negyérdemű közönség szives pártfogását kérvén az aradok kiváló tisztelettel

Lévai Izsó vendéglős.

Szent László (Püspök) hévviz-gyógyfürdő.

Nagyvárad mellett, Dauts István fürdőbérő kezelése alatt.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin háromnegyed órai távolságban. Május—augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasúti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai hírt 41° C. meleg természetes hévviz javulva van: az ízületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas ízületi loboknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiásnál); különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál, májbajoknál és vesekövek eseteiben. Állandó fürdőorvos: **Dr. Nagy Ignác**.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámú szobák naponta 1 korona 60 fill. és 8 korona közt váltakozik. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztallal. Terraszok szép kilátással, Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő öserdőben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis.

Öt tükörfürdő és 13 kád-fürdő kívül mór-fürdők is vannak rendezesítve. Ujjonnan épült uszoda uszás tanítással és homokkurával. Fürdők 40 fillértől 2 korona 40 fillérig. — Elsőrendű kitűnő zenekar. Telefonösszeköttetés Nagyváraddal. — Villanyvilágítás. — A legszebb kiránduló és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérő saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőigazgatóság.